

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSTI STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — " "
Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

11. február v Žabokrekách.

Voličia žabokrekského okresu dlhý čas pamätliví budú na 11. február, lebo v tento deň rozhodne sa, že kto bude zastupovať žabokrekský okres; či kresťanskej ľudovej strany kandidát dr. Franc Major, alebo či židovsko-liberálnej strany kandidát Alexander Rudnay. Keby liberáli len koľko toľko uctivosti mali oproti zákonom krajinským, keby sa neopierali na to hriješne povedomie, že im je vseličo dovolené, čo ľudovej strany je nie, nuž v tomto okrese svojho kandidáta postaviť ani by sa neopovažovali. Ponevác ale dobre vedia, že jako v každom okrese, tak aj v tomto najdú sa niektorí slabúsi, ktorí navzdor svojho kresťanského ľudového smýšľania hotoví sú na liberála hlasovať, keď im flašku otrčia, keď im niečo slúbia, alebo sa im niečím vyhrážajú: nuž preto vystupujú so svojim kandidátom, ba aj nádej v sebe prechovávajú, že ľudovú stranu zlomia a oni zvíťazia.

Liberálov v nádeji víťazstva upevňuje aj tá okolnosť, že voľba pripadá na fašiangový útorok. Vedia oni, že v ostatné fašiangové dni aj takí ľudia sa otrunčia, ktorí inokedy nikdy sa proti triezlivosti neprehrešia. Židovskí-liberáli teda s istotou očakávajú, že mnohí voličia pálením omráčení tak veľké výstupky budú robiť, že ľudovú stranu lebo rozoženú, alebo z ľudovej strany mnohých pozatvárajú, aby svoje vótum oddať nemohli. A preto komu na srdci leží isté víťazstvo ľudovej strany, tí nielen že sami chránia sa budú jak v pondelok tak aj v útorok fašiangový, aby sa neopili, ale aj druhých všemožne k tomu mať budú, aby ľudáci príkladnú miernosť liberálom ukázali!

Druhá okolnosť, na ktorú liberáli rátajú je zima. Pozrite len na poriadok, dľa ktorého jednotlivé obce v deň voľby hlasovať budú a hneď sa presvedčíte, že jak pri prvej, tak aj pri druhej komisii tie obce budú z počiatku hlasovať ktoré sú lebo zväčša, alebo aspoň z polovice liberálne;

tie ale obce, ktoré sú čisto ľudové, nechali na samý ostatek. Čo chcujú s týmto docieliť? Bez pochyby nič iné, iba to, že keď tie obce ani flaškou, ani sľubom, ani vyhrázaním vo svojom presvedčení zlomiť nemohli, aby ich zime vystavili a tak ich zlomili. No ale veď v trápení, v prenasledovaní otvrdnutý ľudák vytrvá, vydrží, len aby ľudová strana ku víťazstvu došla. Aby sme ale tú zimu čím ľahšej pretrpeť mohli, odporúčame naším cteným voličom, aby sa dobrou teplou obuvou a rúchom zaopatřili. Ale nech pamätajú aj na svoje kone, aby ich obrokom zaopatřiť mohli, lebo v ten deň v Žabokrekách ani za drahé peniaze sena alebo jakejkolvek krmý nedostanú.

Keď pôjdete hlasovať, nech každý zreteľne vysloví meno svojho kandidáta: «**Doktor Major Ferencz**», lebo sa môže stať, že pre chybné vyslovenie mena kandidáta jeho vótum odmrštené bude.

Celá krajina bude mať oči opreté 11-ho februára na Žabokreký. Náš okres je celému svetu známy, že je jedon z tých najsilnejších okresov ľudovej strany. Nuž či by to nebola hanba, keby 11. februára počet ľudákov nielen umenšený, ale aj ľudová strana zlomená by bola? Hore teda so zástavou ľudovej strany, na ktorej napísané je: «*nech žije ľudová strana*» «*nech žije Doktor Major Ferencz*».

V akom poriadku budeme hlasovať v Žabokrekách?

Volebný zákon tak hovorí, že v ktorom okrese je viac voličov než 1500, tam na dvoch miestach sa vóta oddávajú. Na základe tohoto zákona aj v Žabokrekách v nasledovnom rade budú jednotlivé obce hlasovať.

Pri prvej komisii:

Žabokreký, Račice, Dvorník, Hornie Vestenice, Dolnie Vestenice, Sučany, Krenč, Valaská Bela, Čavojs, Temes, Dlžín, Dobročná, Kostolná,

Trstánfalú, Leštin, Lomnica, Nevidzen, Rudno, Rudno-Lehota, Seč, Nádlice, Livina, Opátovce, Malé-Belice, Veľké-Bošany, Malé-Bošany, Báčkafalu, Práznovce a Chynoranz.

Pri druhej kommissii:

Zlatník, Pochabany, Veľké Hosty, Malé Hosty, Šišov, Chudo-Lehota, Libichavá, Divjak, Divjak-Novejsa, Jesko-Novejsa, Máčov, Banka, Verbény, Oponice, Súľovce, Čaládka, Kovarc, Nitr. Streda, Solčany, Klátonovejsa, Kološ-Hradišť (Nagy-Kolos), Nitra-Kološ, Kološ-Jaskafalu, Janolehota, Ó-Szép-Nedanovce, Nagy-Bélicz, Nedašovce (Nádas), Navojoc, Skačany, Skačany-Hradišť, Nitra-Novák, Laskár, Alsó-Lelőcz, Felső-Lelőcz, Kes. Podhragy, Malá-Lehota a Veľká Lehota.

POLITICKÉ CHÝRY.

Voľba v Žabokrekách.

Čoho sme sa obávali, stalo sa to skutočnosťou.

V žabokrekskom okrese vydali si páni liberálni a židia heslo, že stranu našu ľudovú, stranu to tých úbohých roľníkov musia zničiť, keby sa čo robilo. Nesmierny strach napadnúť týchto vašich dobroprajníkov, keď badali, že naša sedlač riadi sa v mocné šiky, aby oblámala rohy bašikom svojim, aby poslala si na snem človeka svojho, muža čestného, ľudomila po celej krajine známeho, kresťana-katolíka neohrozeného, ktorý dôverujúc v pomoci božej a statočnosti našich voličov podujal tú ťažkú úlohu, že našich voličov žabokrekských povedie k slávnemu víťazstvu.

A Dr. Major Ferencz i porazí pri voľbe proti nemu stavajúce sa rady liberálov, ovšem že to bude boj ťažký, ba hotový zázrak boží, jestli nepodľahnú naši všetkým tým strašným kortešačkám, ktorými ich židia a liberálni páni orabovať sa stroja o tú od veky ubíjanú pravdu našich roľníkov.

Teraz už môžete vidieť všetci vy bratia ľudáci, zvlášte ale roľníci, že vaše postavenie je vlastne ešte vždy len to otrocké, a polutovania hodné. Mnohokrát pribierali sa roľníci v Uhorsku, aby dobili sa práv občianskych, ale až po dnes deň nepodarilo sa im to. Boli si však sami na príčine. Pred storočiami hľadali si práva tieto revolúciami, v ktorých vraždili pánov a podpaľovali im zámky a kaštiele, ale porazení boli v bitkách a hlavných vodcov jejich trestali ohňom — spálili ich za živa. Pred 48-tym v Spiši a na okolí zase vzbúrili sa, vraždiac pánov a kňazov, a vtedy povešali toľko sedliakov, že sa pri cestách každému stromu ušiel jeden z nich.

Kedysi panovali nad vami zemepáni, často spravедliví ale veru mnohokrát aj strašne tyranskí; a za dnešnej doby máte upadnúť do o veľa strašnejšieho otroctva, do otroctva židov. Voľakedajší páni vaši potratia pomaly všetko imanie svoje a idú teraz pomáhať židom pri voľbách.

Židia a žabokrekská voľba.

Vaši židia sa boli veľmi naľakali vás ľudákov a preto chceli pomocou liberálov nahovoriť p. Rakovszkého, aby podržal si mandát žabokrekský. Pán Rakovszky však na jejich prosby a vejkanie nič nedal a zažadoval za mandát. Židov napádal zimničný strach, bo vopred cítila, že jestli postaví sa proti ľudovým voličom našim pri voľbe, nuž rozhorčení ľudáci usrozmujú sa a pojdu tiež proti židom všade, kde treba tomu ľudákovi dačo kupovať. A žid bez sedliaka vyžiť nemôže, to zná dobre aj ten posledný kozkár. Milí židia začali teda vyjednávať s liberálmi, že či musia kortešovať proti ľudákovi alebo nie a že jestli musia, že čo dostanú za to. Ale peštianski židia prísno naložili židom žabokrekským, že ľudovú stranu či tak, alebo tak poraziť musejú.

A tuším práve preto, aby vaši židia trochu gurážu nadobudli proti vám, stalo sa, že minister prisľúbil štyroch židov predostrieť pred trón na hodnosť vysokú «dvorného radeovstva». Medzi týmito je aj hlavný rabín peštiansky Kohner. A tiež v tom istom čase vypočítali noviny židovské, že vláda dala židovským spoločnostiam vyše 600 millionov peňazí. — A tiež v tom istom čase peštianski židia, takzvaní demokrati robili tu po uliciach a na poradách svojich strašný lomoz, krik, aby nikto nepochyboval o tom, že jedinými všemohúcimi páni v Uhorsku sú už len židia. Toto nehovoríme my, ani sme si to z prsta nevyucľali, ale o tom svedčia práve tie divoké kortešačky židov v okrese žabokrekskom. Aspoň máme svedka na to, že na pr. Jakub Adler, žid v Solčanoch vydal o tom židovskom panstve nasledovné svedectvo: «My židia, my sme páni v Uhorsku, my udržujeme krajinu». Toto sú dosť zreteľné slová, čo? A verte, že by židia takto nehovorili, keby ich o tom aj tí liberálni páni neboli ubezpečovali. Nuž ale je smutná pravda, že všetci bez výnimky liberáli sú o tom panstve presvedčení, a sú s tým aj spokojní. Veď tým pánom liberálom je pri tom dobre, lebo ruka ruku myje a židia sú bohatí a odmeňujú sa dľa možnosti svojim liberálnym naháňačom.

Ľudáci v žabokrekskom okrese.

Jediná prekážka tomu židovskému panstvu sú ľudáci. Jestli by ľudáci všade zvíťazili, to by znamenalo cirkumdedérum panstvu židov. Preto zkusujeme, že v žabokrekskom okrese vymýšľajú všetko proti ľudovej strane. Luteránom hovoria, že veď Major nevie slovenský a Rudnay že je rodák, Slováč atď., teda nech naňho hlasujú. V chudobnejších obciach, kde ľud zadlžený a zaostalý je, kortešujú s pálenkou. Kde majú zlé cesty, tam sľubujú cesty; kde treba škola, tam sľubujú školy. A všade roztrusujú nehanebné cigáňstva na stranu našu, cigáňstva to veľmi hlúpe. Všetci slúžnovci, notári, stoliční úradníci, áno aj sám Kramolin nadžupan chodia po okrese — mô-

žete si myslieť, že prečo? Rudnay vládí so sebou dobre podgurážených populnáčov celé hajno a chce zaslepíť oči chudobným sedliakom s tou svojou veľkopanskou slávou. Liberáli nazdávajú sa, že keď narobia hlučnej parády, že sa tí naši gazdovci hneď budú pred nimi na kolenách plazíť, ako pred nejakými polbohmi. Myslia, že s jejich parádnymi komediami budú vedieť posháňať si väčšinu Farahúnsku. Oni si tie veľkopanské kortesačky považujú ako poľovačku pri dobrej zábave na hlasy hlúpych, bojazlivých sedliačkov. Ale zabývajú na to, že nie-raz aj tá najhlučnejšia panská poľovačka sa nevydarí.

Takéto hľa je polozenie našich ľudákov v okrese žabokrekskom. A ľudáci čo?

Ludáci zvíťazia!

Budete vidieť, že zvíťazia! Chovajú sa všade rozumno, mužský a ticho. A tak je to dobre! Vedia naši ľudáci, že povinnosť úradov je dľa nového zákona nemiešať sa do dirigovania pohybov volebných; že úradník, ktorý prevíňuje sa proti tejto povinnosti svojej je nepriateľ vlasti, že je horší, ako ten omámený volič. Naši ľudáci sú povedomí toho, že všetky tie sprosté behačky a hrozby úradníkov sú protizákonné a preto márne. Nič nepomôže liberálom, že kde-tu schytia nám niektorého slabúcha korheľa. Takýchto je málo, a naproti nim naši horľivi vodeovia z ľudu pri tichosti nejedného liberála obrátili na stranu našu. Dajte však bratia všetci dobrý pozor zvlášte na lískavé reči niektorých notárov, ktorí vám takto hovoria: «Viete pán brat, ja som tiež len preto liberál, lebo ľudákom byť nesmiem. Ale ináč teším sa z toho, že ľudová strana zvíťazí. Istotne zvíťazí; nuž ale, aby ani čert nemal za zlé, musíme mať aj niekoľko liberálov. Jedon dva voličia nič nepokazia strane ľudovej a prečo by ste mali sa vystavovať prenasledovaniu? Buďte liberálom, však o tom nik nemusí vedieť a budete mať pokoj, ba sa vám to aj vyplatí a ľudová strana preto predsa zvíťazí, však je ľudákov mnoho!» — Nuž reku aby ste pre Boha neverili takýmto podvodným rečam! Lebo jeden dva voličia odpadli síce neuškodia nám, ale nech sa to stane vo viacerých obciach, to by značilo už veľký úpadok! Ba veru nešanujte si unovácie, idte vy hlavnejší všade vysvetľovať svojim priateľom, že pri vašej voľbe cheú na posmech obrátiť vašu poctivosť sedliacku. Oni smajehľujú sa vám, cigánia, hrozia sa, viete prečo? *Len aby tá halena nezvíťazila!* To hovoria liberáli sami, a toho víťazstva, tej nenávidenej haleny sa prenáramne boja.

Pozor na všetko!

Liberáli budú sa dopúšťať všeliakých fogášov, preto je potrebné, aby každý dali ste pozor na všetko, čo by snád proti zákonu vyčínali. Sú vo vašom okrese niektoré zaostalé obce, kde ľud ešte vždy nezná nič o liberálnej politike a o zákonoch volebných. Tuto sa úfajú liberáli hojnej žatvy. Nuž len všetko popíšte a so svedkami zistíte, potom veď ukážeme liberálom, čo je päť! Kde je ľud poučený a triezvy, tam liberáli nič nezvedú a takéto voličov sa aj najviacej boja. My máme práva volebné zabezpečené zákonom, len treba toho zákona použiť, lebo proti tomu zákonu nesmie sa nik previniť, ináč trestu neujde. Sám pán kráľ žiada si, aby boly voľby čisté, preto vidíme, že aj slavná Kúria, ako najväčší súd, už nejednu voľbu liberálnu zrušila, ba aj pokutu namerala a to veľkú, na tých, čo podplácali abo sa podplatíť dali.

Dobrý «cigán».

V «Slov. Nov.» akýsi figliar vystatuje sa, že je on veru taký a ťtaký «dobrý katolíik» bárs je aj liberál. Nuž

hľa, takýchto teda ľudí má strana liberálna. Meno si nepodpisal, lebo by ste ho všetci poznali, že on patrí medzi tých liberálnych «dobrých katolíikov», ktorých starý židovský rezník nožom krstil a že je teda vlastne nie dobrý katolíik, lež len dobrý «cigánisko». Len nech netára dve na tri ako také motovidlo a nech tak bezočive necigáni! Veď sú naši ľudia nie tak prenáramné hlúpi, aby nezbadali v tom bezočivom cigánstve — židu. Veď vie každý, že ľudová strana a liberálna strana čo sa týče toho civilného sobášu, stoja si oproti jako nebo a peklo, jako slnko jasné a hrôzy-plná tma polnočná! Teda je nemožné, aby aj liberál môhol byť dobrým katolíikom iba tak, že by ľudáci boli zlými katolíikmi. A či sme my zlí katolíici, otom opýtajte sa uhorských osv. biskupov, tí vám povedia. Uhorskí sl. biskupovia zatracovali civilné manželstvo na tolko, že kto by sa uspokojil len s tým civilným sobášom, takého cirkev kat. ani pochovať nesmie — teda ho považuje za vytvoreného z cirkvi. A nám toto nariadenie cirkve postačí; my učíme sa z toho, že len *nepodarený katolíik* môže spolu s liberálmi ratovať civilný sobáš ten, ktorý cirkev sv. slávnostne zatracovala,

Aj na to frle ten «dobrý katolíik», že vraj dr. Major nevie slovenský. Nuž je pravda, že práve «Slov. Nov.» boly to, čo od nového roku v každom temer čísle vyhrážajú našim Slovákom, že *každý ste povinný* osvojiť si reč maďarskú a jestli ste si ju ešte neosvojili, teda «Slov. Nov.» vám nadajú, že ste nie vlastenci, lebo nepodrobujete sa povinnosti svojej.

Teraz pravda tie isté noviny Majorovú reč maďarskú budú snád vyhlasovať za vlatizradnú: no, od takých židovských novin aj to vystane.

Nuž ale my rímski katolíici sme už takí, že nám je milý *každý* pravý katolíik, ešte aj ten svätý Otec rímský, bárs nezná ani slova slovenský. My si tú cirkev svoju nezapreme preto, že Zakladateľ jej, Kristus Pán nebol rodený Slovákom. Takéto a podobné hlúpe motaniny len Slonovinárski židokatolíici môžu do sveta púšťať, že by sme mali nám milého muža, výtečného obháju vieri našej opustiť k vóli kadeakým zradcom cirkve Kristovej. Ozaj majú tie «Slov. Nov.» dobrého cigána. O cigánoch hovorí sa, že menia vieru svoju dľa toho, ako kde bývajú. Nuž aj slonovinársky cigán tak: raz je dobrý katolíik, a zas' dobrý liberál, raz nadáva Slovákom, že nevedia maďarský a zas' Majorovi, že nezuá slovenský; raz tíh raz hotto. Ale hybaj cigánisko kdesi do budy!

K našim obrazom.

Slávne panujúci Svätý Otec rímský je už 92-ročný. 20. februára bude tomu už 24 rokov, ako nastúpil trón pápežský. Z tejto príležitosti zase poriadajú z celého sveta púte do Rímu k nohám Otca sv. — Vieme, že násilná vláda talianská orabovala nám sv. Otca o majetok, o mesto Rím, ktorým vládali pápežovia vyše tisíc rokov. Vláda Talianov je liberálna, ako u nás.

A sv. Otec od 24 rokov ani nevykročil zo svojho bytu. Iba do svojej záhrady ubiera sa kedy-tedy na prechádzku, po nejž ponáhľa sa zase nazad.

Na prvom obraze vidíte sv. Otca, ako čaká na koč svoj, ktorý ho povezie po zphrade. S ľava klačí pri ňom lekár jeho a s dvúh strán pri dverách dvaja vysoko-postavení páni stoja. Niekoľko dôstojníkov pápežskej gardy stojí tiež k počte pápeža.

Na druhom obraze vidieť pápeža, ako vstupuje do koča a na trefom zase, ako navracia sa nazad. — Pri takýchto príležitostiach nepripustia do záhrady žiadneho cudzinca. Len zriedka dostane sa komu tá milosť, aby smel byť prítomný v záhrade.

Krajinská púť do svätej zeme.

S cirkevným povolením pod duchovnou správou veľk. pána Jozefa Skarda prepošta, pohne sa z Budapešte r. 1902., dňa 15-ho februára v sobotu.

Lehota prihlásenia sa.

V tejto púti môžu brať účasť katolíci, mužskí aj ženské, keď svoj úmysel najneskoršie do 10. februára 1902. oznámia u duchovného správcu púte u veľk. pána Jozefa Skarda, prepošta v Šaštine (Sasváre) v nitrianskej stolici a spolu mu pošlú najlepšie na poštovej poukázke celú summu výdavkov.

Účastné ceny:

I. trieda na železnici	I. trieda na lodi	900 korún
II. " " "	I. " " "	835 "
II. " " "	II. " " "	700 "
III. " " "	II. " " "	645 "
III. " " "	III. " " "	310 "

V týchto cenách sa obsahuje:

1. Železničný a loďný lístok z Budapešte do Jeruzalema a zpátky.

2. Stravovanie na lodi počas cestovania na mori jeden-jeden obed v Jaffe pri dojití a odchode, sedem (7) dňové zaopatrenie v Jeruzaleme v rakúsko-uhorskom ústave pre pútnikov.

3. Ceny za vplavenie a vyplavenie sa.

4. Povož z Jeruzalema do Betlema a zpátky.

Smer cesty: Budapest—Fiume—Ankona—Rím—Neapel—Alexandria—Port-Said—Jaffa.

Pútníci budú pripustení k audiencii ku svätému Otcovi.

Sprievodný list (cestovný). Skrz krátky čas pri odcestovaní 15. februára jeden sprievodný list viac skrz úradnú cestu zaopatrenô byť nemôže, chcúc sa hlásiaci osobné výkazi od obecného úradu musia mať zaopatrené a tie isté na veľkomožného velebného pána prepošta zaslať, na ktorý pád on tie na cestujúci list vyhotoví.

Prihlási rozpošle na žiadosť prevelebný pán Jozef Škárda, prepošt v Šaštine, nitrianska stolica.

Soznam milodarov

v Žiline skrz Jozefa Srnka, na mramorový kríž v železničnej ulici sossbieraných:

Št. Tvrď 5 kor., Smehil 1 k., Jeszenszky 1 k., Lasut T. 1 k., Hrabovec J. 1 k., Zsidek Gy. 1 k., Ugrosdy G. 1 k., Zabkay J. 2 k., Michaeli S. 2 k., Folkman P. 4 k., Adamicza J. 2 k., Jul. Tvrď 1 k., Bittsanszky K. 1 k., Bielek P. 60 h., Balázs J. 40 h., Deményfalvi J. 1 k., Pokoi J. 1 k., Gallo Fr. 20 k., Kotrubčik 1 k., Balog M. 1 k., Szecsányi E. 1 k., Szecsányi A. 1 k., Srnka J. 10 k., Chladecky J. 10 k., Rudnay J. 2 k., Laczko K. 1 k., Kovács J. 1 k., Bánik G. 1 k., Krisztinus K. 1 k., Gáli J. 2 k., Cselko J. 2 k., Milecz J. 1 k., Gyuriss F.

1 k., Gyuriss Gy. 1 k., Hrabovec J. 1 k., Sperlág-Mayer 1 k., Gyuresánszky A. 1 k., Rada G. 1 k., Mihalusz J. 1 k., Tombor V. 1 k., Brajnek J. 1 k., Tóth A. 2 k., Sike Cz. 1 k., Pribis L. 2 k., Folkman R. 2 k., Beniacs-Adamicza 1 k., Obendorf G. 60 hal., Mráz F. 1 k., Malatinszky N. 20 h., Hrabovec J. 1 k., M. Reck 2 k., D. Koren 1 k., E. Cselko 10 k., G. Ďurčanský 2 k., L. Stanko 1 k., Dr. Hamerschmied 2 k., M. Rippel 1 k., J. Hložka 30 h., J. Palovič 50 h., J. Šefčík 40 h., J. Karas 80 h., E. Bartáky 1 k., A. Ballasch 60 h., L. Klinger 40 h., A. Lombardini 60 h., A. Turček 1 k., M. Tvrďík 40 h., M. Kianička 40 h., M. Keppert 20 h., M. Adamica 40 h., R. Seigerschmied 60 h., S. Lalinský 40 h., Javorka 1 k., 5. Smrekovský 40 h., J. Lašut 1 k., A. Singer 1 k., G. Škulec 1 k., J. Matušik 1 k. 10 h., Š. Morvic 1 k., N. N. 40 h., M. Gažso 60 h., N. N. 40 h., Štrba 30 h., G. Barčík 40 h., J. Holý 40 h., E. Aschman 40 h., J. Rada st. 1 k., N. N. 20 h., K. Löw 10 k., Pilárž 1 k., Plech 1 k., Lindteger 60 h., Rajnošek 60 h., Foit 60 h., Kumborčar 60 h., Machek 40 h., Paulo 1 k., N. N. 20 h., Grün 1 k., Brinek 1 k., Wolfan 40 h., T. K. 1 k., Kapřiva 2 k., Dirmoser 60 h., J. Hofmann 2 k., Kužička 40 h., Klimo 20 h., Ďurček 40 h., Mafašovič 40 h., J. Kocúrek 40 h., J. Friedt 40 h., K. Mifka 20 h., Švihálek 30 h., J. Šlahol 60 h., Citra 20 h., Kudlik 40 h., Svoboda 30 h., Haidvogh 60 h., N. Heinrich 40 h., Franc 2 k., M. Intribns 1 k., J. Novocký 1 k., P. Ballay 1 k., V. Herdman 1 k., O. Čička 60 h., J. Polaček 80 h., Ď. Kuzma 80 h., M. Kadurík 40 h., Kroner 1 k., Finri 40 h., A. Kurhájec 1 k., J. Doležil 2 k., J. Singer 1 k., Anonymus 2 koruny.

Sossbierano spolu: 90 zl. 90 kr. Mramorový kríž stál 164 zl. Chybuje teda ešte 73 zl. 10 kr. Daj Bože! dobrodinceov, aby sa chybujuca summa zaokryť mohla. Pán Ježiš nech zaplatí i za ten najmenší dar!

Strojené hnojivá.

Strojené hnojivá, abo hnojivé praehy sú výpomocné hnojivá. Ony nie sú tak složené ako maštálný, t. j. neobsahujú všetky tie výživné látky pre zelinu ako maštálný. Alebo jednu, abo druhú. Nuž upotrebenie týchto hnojiv vyžaduje dobrú známosť o složení zeme. V tomto záleží ten kunšt i bez maštálneho hnojiva pomocou hnojivého prachu docielit úrodu. Keď viem, že zemi toto chybuje, dám na ňu taký prach, ktorý obsahuje hnojivú látku práve takú, akú zem potrebuje.

Nuž aby sme to utrafili, hovorme si s čím sa zelina živi? Každá tráva, teda i zbožie potrebuje tieto štyri výživné látky (materin-krm): dusík, dráslo, fosfor, vápno. Tieto musia byť v takej proporecii v zemi, akú žiada obilie. A tu inšiu proporeciu žiada žito, inšiu pšenica, inšiu jačmeň, inšiu ovos, inšiu krumpka. Vysvetlime si tieto štyri výživné látky. Čo je to dusík? Dusík je ten zápach, smrad v hnoji. Je to plyn, ktorý je priviazaný ku výkalom a hnytiu z nichž sa vyvinuje. Každé teleso, ktoré vezme porušenie, začne hnyť; vydáva zápach zo seba a tento zápach upotrebuju trávy, biliny za pokrm

On sa s vodou srazí a trávy ho korenkami do seba ssajú a premieňujú na štavu, krv, zeliny. Tento dusík ako plyn i svieti. Veď na tom sa zakladá «svetlonos», ktoré vídať na bahňach. v ktorých hnyjú veci, a tento zápach keď príjde na teplé povetrie, zapáli sa a ľudia už majú hotovú mátohu. V hnoji maštálnom je nie tak; tam je dusík v podobe amoniaku. A tento sa premieňa na sanitru, sol akú vídať na múroch maštálnych, táto keď sa usuší, horí. Veď je ona hlavnia čiastka pušného prachu. Toto je dusík.

Čo je to dráslo? Dráslo vedecký: káli. To je zemná sol. Tedy sol potrebuje zelina. Lež toto dráslo nie je taká soľ, ako kuchyňská. Inšieho je slozenia, ale keď by sme ju statku dali, lýže ju. Ako že príjde táto do maštálneho hnoja? Močom hovädzím! Z tela nepotrebné soli touto cestou sa odstraňujú, aby zas slúžily ku výžive rastlinám. Tohoto drásla moc jest v sene, v zelenom kíme. Menej vo slame. Trus teda od hoväd krmených zeleným krmom je na túto soľ dráslo — bohatý. Ďalej táto soľ, dráslo, nachodí sa i v samej zemi. Najmä v hlináčkach. Či ste už nezbadali lízať hovädo hlinu? Robí to práve pre túto soľ, keď mu gazda kuchynskej nedá.

Čo je ten fosfor? Fosfor, alebo košík, to je tá kyselina, ktorá sa upotrebuje ku shotoveniu švibaliok, zápaliek. Keď namáčame švibalku mokrymi palcy v noci, svieťa sa nám. Nuž práve takúto kyselinu potrebujú rastliny; a nie len rastliny, ale i človek. To slúži, že od nej steblo tvrdne a vyvíja sa zrno. Pri človekovi upotrebuje sa ku tvoreniu kosti. V kostiach jest 50% fosforovej kyseliny; preto kosti sa upotrebujú i na strojený hnoj. Nuž kde sa tá vezme v truse? Stado požíva ju so stebлом. Koľko mu je pre svoje telo treba, tolko stroví, ostatnia ide s trusom von. Maštálny trus veľmi málo má v sebe z tejto fosforovej kyseliny; lebo stádo moc potrebuje jej zo stravy požitej pre vývin svojich kostí.

Keď by i v zemi sa ten fosfor nenachodil, veru by sa zle rodilo nám na roľách, i čo hneď hnojených. Lebo každá zelina len tolko zjje z tých výšudovaných látok, koľko druhej. Má-li málo fosforu, málo i z ostatných látok stroví, by boly v akej hojnosti v zemi. Nuž ale v zemi jest tiež fosfor. Ale aký? Nestroviteľný, surový. Tu ho treba prevariť a kuchárom toho je vápno. Ono rozpúšťa v zemi fosfor na stroviteľný pomocou dážďa; a preto i vápno je potrebné. To sa nachádza v zemi, ale i v maštálnom hnoji ho jest v malých percentách.

Toto «špeijzcetla» rastlín. Dobré že si ju zapamajte, lebo na tomto sa zakladajú strojené hnojivá tie prachy, a sú buď dusikaté, buď dráslové, buď fosforové. Majú spoločné meno: superfosfát, t. j. základ fosforovú kyselinu. Tak v obchode je dusikový superfosfát, volá sa amoniak superfosfát; potom dusikový liadok abo čilsky liadok. Tento má len dusík, tamten i fosfor v sebe. Z dráslových prachoch je dráslový superfosfát (káli superfosfát) má dráslo i fosfor v sebe. Čo len li dráslo má, volá sa kaimit. Tieto prachy kopú ako sol v Nemecku Halberstatte. Fosforové prachy sú všetky, ktoré sa menujú superfosfátmi, abo fosfátmi. Ďalej mleté kosti; tieto

i dusíku majú čosik v sebe ale najvzľadnejší je: tomášova troska, prach fosforový s vápnom, dorábaný zo železa, kde ho lejú.

Mnohí sa dopytujú mňa, kde ich dostať? Sú k dostaniu všetky v «Hungaria» fabrike, na strojené hnojivá v Žiline. Potom i niektoré spolky ich držia ako Liptó-Teplánsky, superfosfát, prach na jačmeň a hrach výborný. Keď sa tolko odberateľov hlási naň, že jeden vagon sa nashiera, zadováži ho a odberateľom dáva ho po fabričnej cene. Lenže náš gazda nerád lacno kúpi. Boly pády, že ten istý prach platili nepriatelia spolku o 3 koruny drahsie. Má ho i Liptó-Likavský spolok, drží dusikáty, dráselnaty i tomášovu trosku na sklade. Tamejší predseda spolku, ktorý sa v týchto prachoch vyzná, každému posluží s takým, aký mu treba pod siafa, ktoré dáva dobrú úrodu v ňom. Tolko o prachoch. Na otázky každému vďačne dám vývod: nech len priloží 5 hal. kartu. V každej stolici sú gazdovské spolky a tieto tiež držia na sklade tie prachy; nuž na tieto sa tiež treba obrátiť.

Spadovský.

Škaredá streda po fašiangoch.

Nakreslil: Zaosek.

Je tomu už viac rokov, čo som bol návštevu spravil mojej tetke v Trnave, ktorá bola vydatá za jedným pisárikom.

Pod Nemcami pisári boli vo veľkej vážnosti. Keď kto povedal: to je «šrajber», s tým už mnoho povedal. Frajlenky rady boly, keď sa ktorá mohla dostať za «šrajbera» pri «krajšgerichte», vtedy sa úrady len po nemecký menovaly a konverzácia bola vtedy nemecká a sice: «hôch dajč», medzi úradníkami ale aj česká, lebo oni zväčša boli z Čiech, od Joachimstálu, od Komotau atď. Tetka moja so svojim mužom pisárom nie priam v láske a svornosti žila, ako to zákon boží prikazuje. Žili ako pes s kočkou; vždy boly medzi nimi rozopry, zvydy, mytúžky, dožúvania a škriepky pre domáci nedostatok, lebo jej muž pisár býval stálym hosťom u zeleného hrozna. Lúbil veľmi «hajrigen», t. j. nové vinko, ktoré vtedy bolo lacné. Pritom nezapomínal on ani na «zlatý súdok» v zbožnej ulici; navštevoval aj «bieleho konička» a «jágerskú zahradu», kedy-tedy aj «zasranú uličku» pre dobré pivo plucer. Na «kúriu» tiež chodieval na dobré orešanské, aj do «strelnice» chodieval, ako starý špisbirger.

Pre tieto husté návštevy bývala kedy-tedy doma aj bitka spoločná, spojenými silami. Pritom všetkom ich ale Boh hojne požehnával s dietkami a to ako starému pisárovi na truce so samými dievčatmi. Prečo pisár tetke

dohováral, že: «Tu máš! môžeš si ich povydávať». «Môžem — odvetila tetka — však im odkladáš veno po krčmách.» Aj ho potešila s tým, že keď nemá chlapca, aspoň bude menej o jedného korhela a štamgasta u hrozna. Na čo pisár tak sa rozpajedil, že tetku so špacirštokom náležite kapacitoval, ktorej bitky bol ten následok, že nezadlho ich Boh už so siedmym dievčatom pozhnal. Boly zase zvyady a to s roka na rok, až konečne dievčence vyrástly, ostaly zralé a síce pod čapec, čo vo familie významné býva. Len v tom bola chyba, že sa žiaden pýtač nehlásil.

Tetka bývala v jednej vилle pod baštami, kde sa pýtači veľmi netúlali, najviac len uličníci. Čo foterkovia zameškávajú, to pany muterky doplňujú, aby mohly frajlenky povolaným nepovolaným na krky zavesiť: usporiadajú večierky, tanečné zábavy, pikniky, bále aj maškarádové plesy, kde sa mladí ľudia zo všeliakej brandže nasháňajú ako muchy okolo mädového hrnca.

Frau mutry a mládež pod baštami; tovaryši, subjekti a kellneri sriadili na «kurie» a u «konička» fašiangový bál. Nám bolo bližej na «kuriu» z pod baštárskych uličiek ako ku «koničkovi» alebo ku «jelenovi», aspoň sme nepotrebovali fiakra. Bár sice doma bol krik a truce, že keď môžu drába mestského a ozogára (ansager, ktorý nosieval z mestského domu citácie po domoch) dcéry a aj našej šustrovej frajlenky na fiakri na bal sa viezť, že prečo by nemohly sa aj naše, ktoré musia pešo po blate sa miesiť. Tetku ale viac mrzely šaty bálve nežli fiaker s krivým koňom. Starosť jej robila garderoba bálva pre dcérušky. Otec nemohol dať nič; jeho pudilár mal chroničný črevový kathár a tak večitú laxirku na peniaze, ktoré po krčmách vylaxiroval.

Po sklepoch, zvláste v «môdných šnittvárenhandlungoch» takým «firmám» aký bol náš pisárik, nechceli nič zborgovať.

V čas núde ale pes sa aj s muchou uspokojí. Tetka čo sa týka bálvých plundier, si chytró pomohla. Od mašamódky podonášala všeliaké staré túle, tilangle a vtáčie krydlá. Od hausfrau vypožičala jedny šaty «krem» kukurično žlto-bledej barvy, ktoré vlni jej frajlenka mala na bále, ale akýsi subjekt mal od husaciny zamastené ruky, tak jej celú svoju dlaň a prsty masťné vytlačil na driek pri tanci, že ich viac nemohla potrebovať. Tetka zamastený chrbát ten s čipkami zamaskirovala na spôsob francúzskeho garníru ala Drumont. Doniesla aj tilanglový šlajer, s ktorým pani hausfrau mala veľké salónové zrkadlo prikryté proti muchám. Ja som doniesol čerstvé kvety z glashauzu od zahradníka pri hitungu, asice: garafiu, pahnostik a bažaličku, a tak sme Terčiku pristrojili.

Pre Ilku zase doniesla tetka zo záložného ústavu ružové šaty, založené od panej aktuárky Vyfoukalovej, ktoré mala jej dcéruška na «elite-bále» v šistóte; ale akýsi nemotorný subjekt ači buchhalter jej ich obľial so zajačím sósom a preto ich musela založiť. Len tá chyba bola, že boly Ilke okolo žalúdka a ladveničiek a či po panský povedano okolo «tailov» tesné a bez mídra si

ich nemohla navliecť. Ilka ale míder nemala. Poradil som jej, by sebe tri prepilované šindielky vložené do servitka okolo «tailov» a drieku priviazala a dobre zafašovala, čo sa jej aj podarilo. Ilka bola taká «šlang» ako vypitvaný haryng v tom mídri.

Ponevác Ilke pri horúčke všetky vlasy vyliezly, tetka doniesla od «fodrása» vykulmované falošné vlasy. Vstúpné do bálu mal zaplatiť jeden zo škôl vyhodený študent, ktorý hofiroval Terčike. Študentom nebolo dovoleno na bále chodievať, ani villy okolo bašty navštevovať. — Tetka nás na ulic vyprovadila a každému povedala: «phyti gott» (behüte dich gott) t. j. s Bohom! Študent jej ruku bozkal a povedal: «kršamadiner» (gehorsamster diener) to jest, sluha ponížený.

Na susedové frajlenky vo dvore pána šustra sme museli trochu čakať, neboly ešte s toaletou hotové. Jedna z nich bola už v rokoch a rapavá; tá si ešte svoje žltomodré do zeleného prechádzajúce rapinky cinóbrum a múčkou rízovou pudrovala.

Jej frau mutra veľkú dôveru skladala v tom prisloví, že v každej rapinke možno najst dvadsať chuti a úfala po báli nejaký vydaj svojej frajlinky; úfala, že kto-ten sa len najde, ktorý sa zaľúbi do rapinky. — Tá druhá frajlinka natrhala na pravú nohu. Týmto mal zase dvor robiť ich najstarší tovaryš, zakiaľ by sa iný intelligentnejší nenašiel.

Takto vystrojení sme in plen-parád fahali po blate do «kurie».

Pindžúrová banda opajská znamenite fahala «čipčip-čárdáš», až sa tak kúrilo za tanečnikami. Naše dievčence za celý večier sedely, žiaden sa na ne nedopytoval, a ja som sa za ne hanbil, lebo boly sprosté, ani len sedieť nevedely, preto som sa utiahol pred nimi do «bufetu», kde boly salcštangle a cervulátky a horúce gaštany servirované. Aj šusterkiné frajlenky sedely. Z tej rapavej od pary stiekol celý šmink — múčka a cinóber — dolu tvárou, každý sa jej naľakal. Tá krivá zase pri valcere nemohla takt utrafiť. Ten študent, ktorý mal s našimi tancovať, vzal si jednu kasirku z kafehavzu a s tou tancoval až do bieleho rána. Tovyaryš našej susedy zase s akousi frajlinkou sa vždy prechádzal a svojej majstrovej frajlinky zanedbal.

Ilke našej zostalo zle, nebola zvyklá na šindelkov míder; počalo ju napínať. Jedna stará krajzlerka, ktorá tiež mala dcéru na bále, vyviedla ju na luft; porozpínala ju a ako prišla na ten míder hovorila: Kého čerta ti tu priviazali na žalúdok, akési dúžky z hrotka rozsipného, čo to má znamenať? Zaosek! chytró dones od kučebra niečo k občerstveniu!

— Ja som jej kúpil sladké drevka, cukrovú kórku pomarančovú a kúsok pelendreku. To jej ale nepomohlo, musela ísť po pol noci domov. Vtedy som sa aj dozvedel od krajzlerky, že prečo nechcú s Terčikou tancovať, že jej z úst smrdí a každý preto od nej beží. Kúpil som jej chytró hrebíčkové klinčeky, fialkový koreň a promincele, žeby to prežúvala a tak zápach z úst prikryla. Ona ale s hnevom mi odpovedala, že ona neni koza, aby prežúvala.

Pred svitaním išla sama domov. Šustrové frajlenky išli bneď za ňou tiež domov, že čo budú robiť na «kúrie», keď nemôžu tancovať.

Na škaredú stredú ráno ma už tetka čakala s veľmi kyslou polievkou. Ako ma zazrela už ju bralo: «Ty sprosták, ty starý trkvas, neni hodno, abych s tebou voľakde pustila dievčence. Počula som, že si ich žiadnemu nepredstavil, ba že si sa hanbil za ne a bočil si od nich; a sám si žral v bufete hurky a dievčence od včerajška nič nejedly, ani netancovaly. Ešte si aj Terke pokazil žalúdok akýmsi drevkom a s pelendrekom; ty sprostý mamlas, myslíš, že keď ty máš taký sviňský žalúdok, že každý všetko znesie; ty pes starý neskúsený, neobratný vo svete! Ešte si Ilka aj s akýmisi šindelkami pourázala žalúdok a slabinu, čo si jej radil mesto mídra; starý somár ty, keď bych čo nehľadela, bych ti vybarila oči ako hadovi! Ešte si aj roztrusoval medzi tovaryšmi, že Terke smrdí z úst! však mi to stará krajzlerka všetko žalovala; ty starý nehanebný sprostý mládenec! Ty len na dedinu patriš, nie ale medzi pánov do mesta. Aj toho študenta si odvedol, aby si mal s kým tie nešťastné karty hrať!

«Tetka, už toľko nevykrikajte! Že Ilke bolo zle, to ste vy príčina, prečo ste im nedaly peniaze na večeru. Ona sa pred bálom doma napratala fazuľového čuspajzu a to ju zdúvalo. Maly ste jej aj mider kúpiť. Ona si pomohla ako vedela. Že Terke z úst smrdí, to som ani nevedel, to mi stará krajzlerka sama povedala. Aj som jej kúpil prominle, aj fialkový koreň a klinčeky hrebíčkové, aby prežúvala, ale ona s durichom ma odsotila, že ona neni koza ani krava, by musela prežúvať. Tetka mi nedala za recht, vyhánala ma preč že jedna cesta hore, druhá dole vedie, bych sa pakoval ak nechcem s metlou po mojich somárskych ušiach dostať frištuk».

Vyšiel som na dvôr, tu ma zase pod zuby dostala pani šustrová: Ty had, aj s tvojou krivohubou tetkou, všade by len ona svoje hajsule do predku strkala; pre ne ani tancovať nemôhly moje dcéry. Ty pes starý šedivý, falošný! ešte si aj posmech robil z mojích deier, že keď sme poslali na bál krivú a rapavú, sme už aj slepú a hrbatú mohli k ním vyhľadať a pripojiť; to mi náš tovaryš navyprával, ktorému si nedovolil tancovať.

«Počujú pani majstrová, nech skameniem to nie je pravda, on sa len vyhovára, lebo mal tam akúsi frajčimerku s tou on tancoval».

«No, vy ste všetci jednaki však aj ten študent vaše počtil, tak treba! Nech si ústa vypláchnu keď idú do tancu; tak vám treba, vy bagážia! Tá vaša krivo-hubá nech sa len o svojego korheľa stará a nie o moje dcéry! Pekné frajlinky písárové! nažerú sa fazule pred bálom, do šindelka sa zamídlujú a potom afektirujú, aké sú oni fajnové, že musia medzi tovaryšami omdlievať, lebo tam neni pánske povetrie pre ne. Boly by žraly tam makovú štrúdlu, ale nemal im kto platiť».

No, ja som už mal dost frištuka na škaredú stredú, zutekal som preč bez odporúčania sa a zariokol som sa, nikdy viac na bál neist'. Toľké klebety a toľké mrzútosti

som na dedine nemal, aké v meste po bálach bývajú. O rok neskorej som počul, že niektoré po tom bále nešťastlivé zostaly, priniesli do domov hanbu a že maly tiež veľmi škaredé stredy a dlhý smutný pôst.

Zaosek, bálový aranžér.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

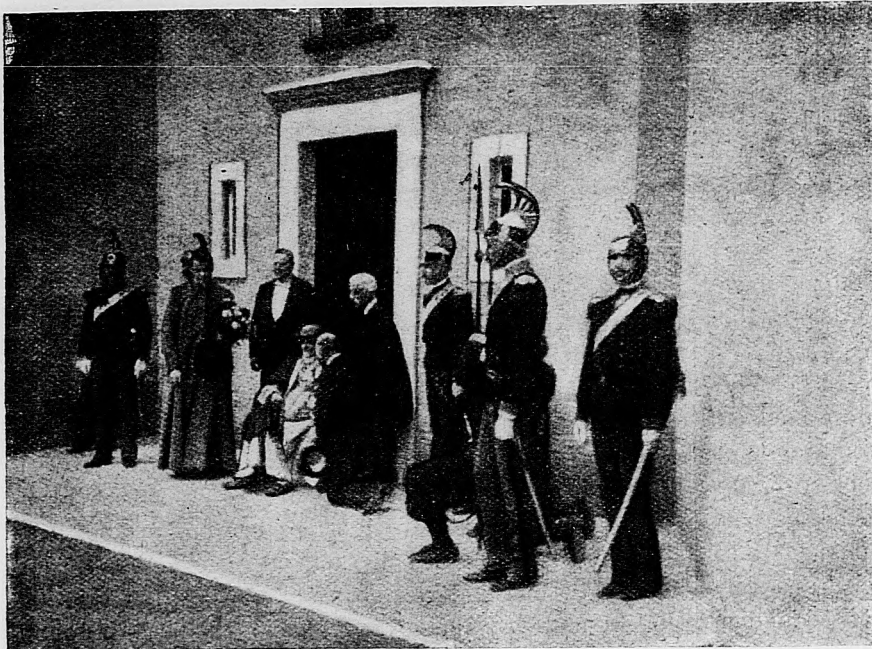
Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Dojímavé jasličky. Homestead, Pa., 5. jan. Dnes večer mali sme zase pekné predstavenie pod rim. kat. kostolom. Naše slovenské dietky potrebujú väčšiu školu, a preto zorganizovali sa v divadlnú spoločnosť a dotiaľ nám vraj budú všeliaké pekné kúsky predstavovať, dokiaľ nebudú mať väčšiu miestnosť pre slovenskú školu. 120 detí chodí do slovenskej školy a viacej ich prijať nemožno, bo niet miesta. Keby bolo miesta, najmenej 200 detí by navštevovalo slovenskú školu. Rodičia, prítomní na dnešnom predstavení, presvedčili sa, že ich deti potrebujú pre školu zvláštnu budovu, a tak to vyzerá, že dnešný deň bude rozhodujúcim v tejto našej ťažkej otázke. Detičky predstavovaly narodenie Krista Pána a sv. troch Kráľov lak neočakávane dobre, že každému padaly slzy radosti a ostatné dietky až tak žiarlily, že keby len i ony mohly tak pekne spievať, rečovať a predstavovať. Škola tá má byť pravou koliebkou vzdelonosti všetkých Homesteadčanov. Budú tam nielen malé dietky chodiť, ale i odrostlejší budú tam mať svoju knižnicu, časopisy svoje literárne a deklamačné krúžky, spevokol, billiard atd.

Vystaľovalstvo. Z Košíc oznamujú: Na tunajšej železničnej stanici polícia v mesiaci januári chytila 74 takých vystaľovalcov, ktorí nemali passu. Vystaľovalcov postrkom zaviezla ta, kam boli príslušní. — Vystaľovalceky pohyb povážlive šíri sa už aj v Zadunaji, menovite ale vo vesprimskej stolici, tak že budú potrebné energické poriadky, lebo väčšina vystaľovalcov ide bez passu do Ameriky. Traja-štyria agenti stále vábia ľud z poverenia jednej genuanskej firmy, ktorá potom šikuje vystaľovalcov do Brazílie, kde los nešťastných ľudí je potom taký smutný, že by sa radi vrátili do svojej vlasti, keby mali začo.

Milliony vo smetiach. V Paríži zomrela tieto dni jedna podivinka, ktorá za celý svoj život žila vo veľkej núde, ačkoľvek bola majiteľkou ohromného majetku. Lakomá táto ženská bola 77ročná stará panna Maria Chrétien. Keď zomrela, vrchnosť poslala k nej massakurátora a tento vošiel do toho tmavého, úzkeho, špinavého kúta, kde ženská väčšinu svojho života ztrávila. Dlážku pokrývala asi desaťcentimetrová kôra špiny, ktorú pri popise dali rozryť. Pod kôrou hnily podochnuté potkani a medzi týmito smetami povalovalo sa 64.000 frankov hotových peňazí a štátne papiere i účastiny francúzskej banky v cene 1,165.000 frankov, ktorých kupony už od rokov neboli odstrihované. Konečne vyšlo na javo, že nebohá má aj sedem domov a tak celý jej majetok ob-

Svätý Otec čaká na koč k prechádzke.

náša vyše dva milióny aj päťstokrátisíc frankov. Maria Chrétien v tomto smetišti žila mnoho rokov a veľmi málo vychádzala na ulicu. So svojou rodinou nemala nikdy žiadnych stykov, teraz však i po otcovskej i po materskej vetve hlási sa po sedem pokrevných. Poneváž však medzi týmito nastaly rozopry, veľké dedičstvo rozdeli medzi nimi súd.

Biele otrokyne. Desaťtisíc pekných, zdravých dievčat padá ročne do rúk bezbožným obchodníkom so živým tovarom. Obchodníci títo majú svoje spolky, svoju tajnú reč, svoje falšované pasy. Najviac dievčat vyvážajú cez Hamburg a Genuu do Severnej a Južnej Ameriky. Sú to ponajviac devy z Poľska a Ruska, no nemalo aj od nás, ktoré pod zámienkami snátku, dobrej služby atď. vyvábené bývajú z domova. Proti týmto obchodníkom pracuje spolok «National Vigilance Association», ktorý má svoje sídlo v Londýne a ktorého protektorom bol nebohý knieža Westminsterský. Spolok má svoje komitety v prístavných mestách a už dal zatknúť mnoho obchodníkov s dievčatmi, ktorým takýmto spôsobom vyrval z rúk jejich korisť.

Ruská reč v rakúskom vojsku. Zo Lvova oznamujú, že poľný zbrojmajster Fiedler nariadil, že officieri všetkých jemu podriadených vojenských oddielov sú povinní naučiť sa po rusky.

Pozor na psov. Pri prísnom pozorovaní psov možno vyhnúť mnohému nešťastiu. Podozrivých psov netreba šetriť. Jeden besný pes môže byť pôvodcom strašného nešťastia, ako stalo sa to po tieto dni v Šariši. Veľké besné psisko pohryzlo najprv v obci Čirči osem ľudí, potom v susednej obci Leluhe dvadsať, konečne v Ruskej Vale desiatich. Psisko vrátilo sa do Čirču, ale tam ho konečne vidlami preklali. Uhryznutí tajili, lebo sa báli veľkých výdavkov na prípad, že by ich boli do Pešťbudína poslali. Vrchnosť dala všetkých psov vo všetkých troch obciach pohľušiť. Či porobila ochranné poriadky ohľadom uhryznutých ľudí alebo prípadne i dobytká, o tom nesdeľujú. A s tým by sa veru nemalo odkladať.

Pozor na deti. V spišskej Gölnitzi sa stalo, že deti Jána Blazsovsky haviara, keď matka odišla z domu, z peci žeravé uhlie vybrali, ale na nešťastie, lebo sa im od tých šaty chytili; traja síce ratovali svoj život, štvrté sa ale tak popálilo, že následkom toho aj zomrelo.

Vystahovanie sa zo Spiša. Dľa úradného výkazu sa lanského roku v spišskej stolici 3128 osobám vydali cestovné pasy; tí takrečeno všetci do Ameriky išli a počet tých, ktorí bez pasu alebo s cudzým pasom odišli, bude zaiste tiež tak veľký. To je veru nie radostná vec pre väčších hospodárov!

Ťažšej bude do Ameriky sa dostať. Spojené Štáty Amerikánske chcú nový zákon uviesť, dľa ktorého by sa každý cudzý, aknáhle by na amerikánsku zem

stúpil, skúske podrobiť musel ohľadom toho, či má potrebnú vzdelanosť; aj polícia by mala prísny rozkaz, aby väčší pozor dávala na pricestovaných a síce zvlášte preto, že by sa anarchisti nemohli do Ameriky dostať.

Krastanské potravné spolky sa majú utvoriť v spišskom Podolíne a v Hanušovciach. Len hore sa do práce!

Millionová stávka. Dr. Georgescu stavil sa s kniežatom Cantacuzenom o štyri milióny korún, že za dva roky, bez peňazí v šatách ruského sedliaka, pešo precestuje celý svet. Georgescu má i spoločníka, ktorý ale cestuje smerom opačným, a o dva roky majú sa síť v Hamburgu. Z Krakova sdeľujú, že Georgescu dorazil ta.

Za jeden rok zomieral. 21-ho jan. r. 1901. jeden hlavnomestský kočiš chcel si oje tak napraviť, že ho strčil do kolajnice tunajšej električnej železnice, pri čom ho sila električná tak mrštila o zem, že ostal bez seba. Zamdletého odviezli do nemocnice, kde s času na čas sa prebral, ale po krátkom čase za každým upadnul do bezpevedomia. V tomto stave ostal do 18. t. m. keď ho srmť oslobodila od ďalšieho trápenia.

Ako sa Dewet zabáva. Ako známo, nebohá anglická kráľovna Viktoria na Vianoce roku 1899 poslala svojim vojakom na bojište do južnej Afriky veľké zásoby čokolády. Čiastka tejto čokolády dostala sa do rúk Búrov a Dewet má z nej ešte i teraz. Dôkazom toho dňa 23. decembra 1901, teda pred samým Štedrým večerom, poslal anglickému generálovi Spencerovi, ktorý búrske čaty Dewetove prenasledoval, malý balík tejto čokolády. Poslom bol anglický vojak, ktorého boli k tomu cieľu chytali. S balíkom poslal Dewet Spencerovi i nasledovný list:

«Veľmi ma teší, že môžem Vám poslať niekoľko tabličiek čokolády, a síce z tej zásielky, ktorú nebohá kráľovna Viktoria bola určila svojim vojakom a ktorú vrtkavosť válečnej Štasteny odovzdala do našich rúk. Pri príležitosti nastávajúcich vianočných sviatkov môžete sa presvedčiť, že táto čokoláda, bárs už za dlhší čas ležala, zadržala svoje výtečné vlastnosti. — Dewet».

Po polnoci po Štedrom večeri Dewet prepadol jeden oddiel Spencerovho sboru, ktorý ležal táborom na svahu pri Teenfonteine, a zničil ho celkom. Ktorí nepadli zbraňou, padli do zajatia. Heslom čaty Dewetovej bolo: «Majuba!» a Dewet skutočne ustrojil tento nápad celkom dľa toho, ako bolo povestné prepadnutie anglickej armády pri Majube, kde bola celá armáda anglická zničená, tak že Anglia bola nútená uzavrieť pokoj a uznať neodvislosť búrskeho republik.

Boj s vlkami. Z Belehradu oznamujú nasledovný skoro neuveriteľný prípad: V jednej dedine neďaleko Ušice bola svatba a svatobníci v nočnej dobe chceli odcestovať domov na troch sňach. V ceste ich napadli vlci a v zúfalom boji zvíťazily bestie. Zo svatobníkov ani jeden nedošiel domov. Na bojišti našli na druhý deň len kosti a krvavé stopy zo šiat nešťastníkov. Sňahom pokryté pole na viac metrov bolo zakrvavené krvou sožratých ľudí.

Smrteľné nešťastie. V spišskej Belej sa stalo dňa 24. januára, že keď deväťročný pastiersky chlapec menom Ondrej Oberthan v pile piliny zbieral, remeň ho chytil a pod koleso fahal; chudáka až na smrť pokaličilo, jeho ruky ani nemohli najst.

Prestúpenie. 26. t. mi v melčickom r. katol. chráme Anna Križko, rodáčka z Ivanovca, dovčulajšku luteránka prestúpila do viery katolíckej. Pri tomto páde som povedal kázeň, ktorú všetci prítomní z preniknutým srdcom a slzami

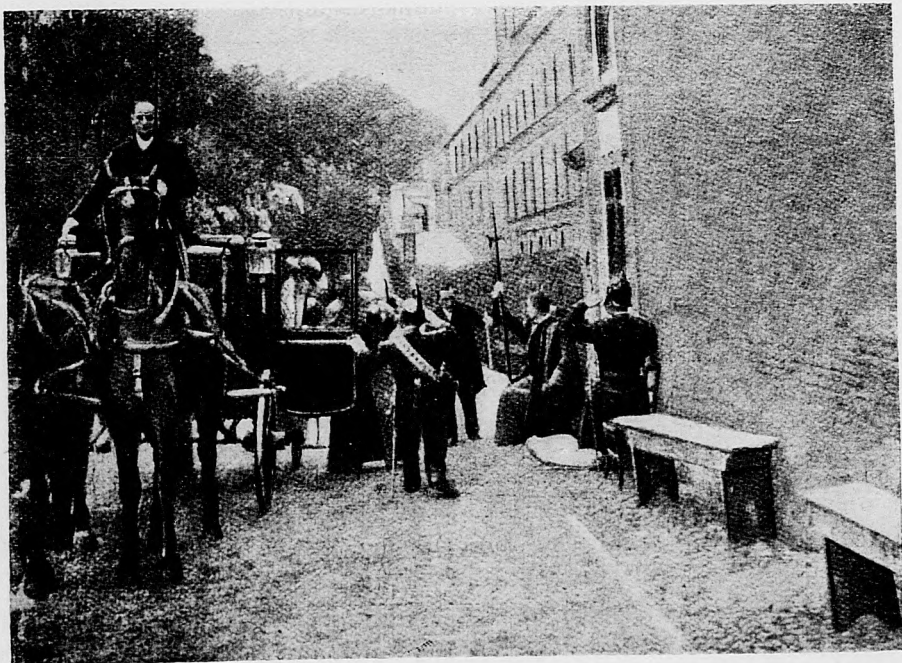

Svätý Otec vystupuje do koča.

v očiach počúvali, prítomní ale pred kostolom za povedanú vznešenú kázeň mne blahoželali.

Milodary. V Spišskom biskupstve roku 1901. od kňazov a veriácich na všeliaké dobré zvláštne premissie cudzozemskej, pre strážnikov sv. hrobu jeruzalemského, pre zničenie otroctva v Afrike atď. obetované a ku ďalšiemu poslaniu biskupskému úradu oddané milodary 3859 korún 30 hal. obnášajú. Pekno a chvalitebno je, keď sa aj v terajšom bezbožnom a lahostajnom svete ešte najdu vznešené duše, ktoré svoje haliere ku záujmom katol. cirkve obetujú. Boh im stonásobne odpláť.

V Podolíncu (spišská stol.) sa 27-ho januára v kat. kruhu pod predsedníctvom novo-lubovenskeho p. farára

Návrat sv. Otca z prechádzky.

Jána Csumitta vydržalo válné generálne shromaždenie v záležitosti úkladania tamojšieho potravného spolku. — Následkom všeobecnej oduševnenosti a podpísaných účastín (akciach) sa konsum pred veľkonočným sviatkom otvorí, a začne ku dobrému celého obecnstva svoje blahodárne účinkovanie.

***

Jeden Amerikán píše nasledovné vďakovčenie: «Vysokoctený Pán Müller! Ja som obdržal od Vás dvojnásobno-elektromagnetický križ R. B. Nr. 86967, a hneď i upotrebil; zdravie moje vrátilo sa mi v najkratšom čase po upotrebovaní Vášho aparátu. Tak tedy vyslovujem Vám svoju najúprimnejšiu povďačnosť za Váš nezaplátiteľný vynález. Moja choroba bola rheumatismus a ma liečili lekári cez dva roky rozličnými lieky bez výsledku. Lekárske a apatikárske trovy moje činily osemstošesťasedemdesiat dollárov, napriek tomu nemohli mi americkí lekári pomôcť, iba jedine a výlučne len Váš vynález, dvojnásobno-elektromagnetický to križ R. B. Nr. 86967; preto prijmite ešte raz moje vrele vďaky, milý Pán Boh nech vás za Váš vynález tisícnásobne odmení. — S úctou Jozef Hungler, West Bethlehem, 3-ho decembra 1901. Janal St. Nr. 45. Nord Amerika.

Jubilejná púť do Rímu.

Z príležitosti 25-ročného Jubileuma pápežstva Jeho Svätosti Leva XIII-ho.

Duchovným vodcom maďarských pútnikov: veľkom. a dôst. p. Karol Kálmán, farár šóskútsky, býv. vyslanec snemový, majiteľ zaslúženého križa pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca nemeckých pútnikov: vel. pán František Grósz, kaplán v Ettyeku, majiteľ zaslúženého križa pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca slovenských pútnikov: dôst. pán Jozef Kompánek, farár veľkoostratický.

Smer cesty:

Budapešť—Fiume—Ankona—Loreto—Rím—Florence Bologna—Padua—Benátky (Venezia) Fiume—Budapešť.

Ceny súčastníctva:

I. trieda na železnici a	I. trieda na lodi	255 korún,
II. « « « «	I. « « «	200 «
III. « « « «	III. « « «	102 «

so šesťdňovou hospodou a zaopatrenie v Ríme a so slobodným vodičstvom.

Podmienky prihlasov.

Tí, ktorí by sa chceli súčasťniť na tejto púti, majú sa prihlásiť do 10-ho marca 1902. u vel. pána Jozefa Kompáneka, farára ostrického, ku ktorému súčasne s prihlásením sa má poslať preddavok 30 korún poštovou assignaciou. Ostatnie peniaze majú sa odoslať najneskôr do 25-ho marca 1902. na toho istého pána kaplána, po ktorej splatke sa cestovné listy každému pútnikovi doposlú. — Ku prihlasom majú sa mimo toho priložiť aj

tie peniaze, za ktoré by niekdo chcel mať talianske peniaze.

NB. Bár sme určili čas prihlasov až po 10. marca, predsa prosíme — aby sme všetkým požiadavkám vyhovieť mohli — o včasnejšie prihlásenia.

Vedieť treba.

Straniva bydla. Pútnici dostanú v Ríme na 6 dní bydlo (prípadne aj na dlhší čas); avšak o stravovanie sa sami postarať majú.

Cesta zpiatočná dl'a vole,

avšak po vypršaných 6 dňoch pri vodení vodcov prez Florenciu, Bonloniu sv. Katarina, sv. Dominik, Campo Banto, Petronilla), prez Paduu (Sant Antonio), Benátky (Venezia, S. Marco, palác dóžov, Lido atď.), Fiume (Terzat, kde dom nazaretský poprvé spočinul a odkiaľ sa odobral do Loreta, Abbazia), prez Záhreb do Budapešti.

Ponevác sú listy cestovné na 60 dní platné, a spoločovanie len ta idúc je nutné, — a za predĺženie bytov pútnici III. triedy neni sú povinní doplácať, môže si svoj pobyt v Ríme každý pútnik dl'a ľubosti predĺžiť a na zpiatočnej ceste po čiare železníc kdekolvek cestovanie pretrhnúť. V takom páde musí si dať cestovný lístok na stanici, na ktorej do vozňa vstupuje skrze šéfa stanice poznačiť na tú stanicu, na ktorej sostúpif mieni — a toto vždycky opakovať, kedykolvek sostúpif chce, aby sa v niektorom meste pobavil; ináč by sa stal lístok neplatným.

V mene usporiadania a vysvetlenia na dotazy podá

Jozef Kompánek,

farár ostratický (Nagy-Sztricza Trencsénmegye).

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natoľko známy a obľúbený u ľudu, že netreba nám o ňom mnoho reči šíriť. Každý čitateľ náš pozná tie výborné služby, ktoré «Kresťan» prekonal v prospech ľudu.

Aby však blahonosné účinkovanie «Kresťana» čo možno všestranné a mnohútné bolo, z toho cieľu je to prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítať vie, sa predplatil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý pozná a k nim sa prihlasovať bude. Ktorýkolvek ľud nečíta si svojich novin, musí zaostať a iní mudrejší ľudia vykoristuju ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Prosíme našich predplatiteľov, aby si čo najskorej a neomylné zariadili svoje zaostalosti, lebo my nie sme vstave zdarma posielat časopis nikomu i preto zastavujeme ho všetkým, ktorí ani na toto vyzvanie nevyrovnali by sa s nami.

Predplatná cena našich novin je:

na celý rok ... .. 4 koruny

na pol roka ... .. 2 koruny

na štvrt' roka ... .. 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala

Budapest, VIII., József-körút 35.

Prošba.

Prestavanie a zariadenie dvoch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojích chudobných veriacich. Dobré vediac, s jak veľkou radosťou prijali čitatelia veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolícke školy našej drahej vlasti statní učiteľia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolícke obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavaniu a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolícke obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskavi svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto šľachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povďačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného. *Ján Boll, farár.*

DOPISY.

Zo Skačian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slávna Redakcia!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Krešťane».

Ja pôvodca tohoto dopisu očul som, že žabokreckého okresu prepadnutý kandidát *Rumai* chce zase vystúpiť. Neradím vám pane Rumai! Jestli ale máte toľko gurázu a peňazí, tak len vystúpte! Ale vám to poviem, že tak pochodíte, jako páni liberáli vo Frašťáku alebo v Stupave! Jako volakedy fílištínski napadli Madianitov horiacími faklami, tak aj my voličia okresu žabokreckého napadneme vás, lebo v srdciach našich sú ukryté horiace fakle. Poneváč sa v okrese našom všeliakými sľubami, hrozbami, pokutami a Boh vie čím ešte — istotne aj peniazmi — kortešuje, za to predsa šťastie darmo druhý ráz probujete! Sväto-sväte vám poviem, že *buchnete!* Potom mi oči vykolte, keď nebude tak. Lebo keď neni k vám dôvery, nuž neni ani šťastia. My voličia stojíme tak silno, že ani brány pekelné nás nepromôžu, S pomocou božou pôjdeme všetci, ba ešte nás je aj viac, jako pri prvej volbe v ktorej sme s veľkou väčšinou zvíťazili. Naše je víťazstvo! Váš je ale prekot! *Ján Ďuriš.*

***

Veľké Kostolany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

Na prvejšiu volbu, čo bola 2-ho októbra ešte liberáli tak velice nás nenaháňali.

Za to ale včul na túto volbu, ktorá bola 9-ho jan. to dvojnásobným spôsobom chceli aj s pány židy, to docieliť, čo vtedy zameškali; lebo nám štyroch ľudákov zviadli. Je pravda, že aj my sme zas' od nich troch na našu ľudovú stranu priviedli.

Páni židia tým, čo z ľudovej strany k nim prestúpia tiež sľubovali, že budú masné hrnce lízať, lebo jednému sľúbili, že bude rychtárom, druhému zas', že bude obecným kasírom.

Pánom mlynárom zas' sľubovali, že budú k nim dávať všetko mlieč aj šrotovať jako aj zaviezli tým trom mlynárom každému dve fúry na šrot pred volbou. Štvrtého zas' čo bol s nami, toho opokutovali. Chytili mu kravu na špargle, ale hu on dobrovolne tam neposlal, lež mu utiekla. Nuž potom rychtár liberál mu nasúdil 40 kor. platíť; a to snáď preto, keď bol ľudák. Lebo čo môže včul spraviť škody za 40 kor, jedna krava?

Tiež aj taký bol na liberálnu stranu aj prv aj včul, čo chodí za furmana do Maria-Cele. Nuž ale on chodil akiste len pre zárobok, veď si dal dobre platíť od ľudí, keď pri zpiatočnej ceste mu nošku naložili.

Potom zas' boli šnajdri, tým zas' židi sľúbili, že budú mať od nich robotu, jako aj šustri. Za to boli na liberála. A potom povie taký: ach, že však on bárs je aj na liberála, ale srdce má predsa len k ľudovej strane!

Nuž tak robme všetci, potom čo vyhráme? Jakživ nikedy. Alebo povie, že keby aj volačo lepšie dokonala ľudová strana, že však to on už nedožije.

A keď naši predkovia vysádzali ovocné stromy, nejedli z nich; ale mali z nich úžitok jejich potomci! Nuž aj tuto je tak: keď my nie, aspoň naši putomci sa môžu lepšieho dožiť.

Už by malo byť aj dost, ale chcem ešte jedno sdeliť. Už aj pri kostole bolo skrz to kriku, lebo liberálny remeselníci chodili prez dvere čo sú do sakristie a porád ostávali aj pres služby božie tam. Neraz všeličo aj neslušné vyprávali, nuž kostolník, poriadny veru človek, ten ich vypratal. Nuž bol krik, povedali, že pôjdu pánu slúžnemu žalovať, ale nič by nevyžalovali, lebo sakristia je len pre farára a pre kostolníkov a druhý tam nemá čo hľadať. *Ľudák.*

***

Z Nitrianska.

Odpoveď malolehockému ľudákovi.

Dôstojný Pán Redaktor!

Bežiceho roku v čísle 3-tom nášho milovaného «Krešťana» písal jeden malolehocký ľudák, že na aký falošný spôsob chce ten prievádzky hlavný slúžny Filberger tých troch obcí: Podhrad, Veľká- a Malá-Lehota poctivých a všetkej učty hrdných voličov a statočných ľudákov previesť, to jest, na hanbu a na opicu obrátiť.

Keď som tento článok prečítal, srdce mi až kvitlo nad tou radosťou, že už aj naši malí gazdovci, naši statoční sedliaci nie len rozumejú figle našich farahúnko-liberálnych slúžnovecov a kortešov, ale svoju mienku a dobré presvedčenia vedia aj na papier do novin položiť. A tí blázniví farahúni povedia, že my ľudáci sme sprostí! Ale len na huncútstva; na statočnosť máme zase my rozum. Ďakujem malolehockému ľudákovi, že je taký strážny a chráni a bráni, vysvetľuje a poučuje svojich statočných občanov a ľudákov. Nech ho Pán Boh živí a silní v jeho presveočení!

Ctení občania z Podhradia, z Malej- a Veľkej-Lehoti, úplnú pravdu má dopisovateľ malolehocký ľudák! Ja vás ešte len na nasledovné chcem napomenúť:

Keď k vám príjde, alebo pánov rychtárov volakde do

kancellárie zavolá p. Filberger, alebo bárs jaký liberálny korteš a bude vám sľubovať, že vám tú cestu spraví, keď budete na liberálnu stranu, nasledovne im povedzte:

Štát nemá ani liberálov, ani ľudákov, ani 48-níkov, lež má *porcie platiacich občanov*. A týchto kde treba, podporuje; a čo im treba, to im dá. My všetci platíme porcie a preto vyslovíme, nech nám len dajú tie interese, čo sme už do veľku stoličnej cestovnej dane zaplatili a my si cestu spravíme. Nežiadame dar a nedáme si statočnosť predať. Na toto vám p. Filberger povie: hja! čo vy platíte stoličné cestovné porcie, to ide všetko len na šoliené cesty. Vy sa opýtajte p. Filbergera, že kedy vy z vašimi záprahami chodíte, po stoličnej ceste? Vy len v Prievidzi a v Novákoch máte povinnosť. A ta len vždy, po Krivých jarkách chodíte. Teda prečo a za čo vy platíte cestovnú daň?

To každý človek a predstavený vie, že tú cestu veľmi treba spraviť. Teda v tomto máte pravdu a dnes zajtrá ju aj musia spraviť. Len na to vás prosím a upozorňujem aj ja, aby ste dali pozor, aby ju *za vašu statočnosť* nespravili. To budeme vidieť pri žabokreckej voľbe. Držte sa všetci spolu a bráňte si tú vašu ľudovú stranu.

Nech žije dr. Franc Major!

Nitrančan.

***

Z Nedanovjec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Jestli za dobré ráčite uznať, uverejnite mojich pár riadkov.

Liberáli kortešujú na živôt a na smrť, len aby jako tak mohli liberálneho Rudnayho k víťazstvu priviesť v žabokreckom okrese. Počnúc od dedinského rychtára až po hlavného župana všetko behá jako s nasolenou a dopúšťajú sa všetkých nezákonností, len aby mohli väčšinu pre Rudnayho získať. Hlavný slúžný žabokreckého okresu chodí z obce do obce a všeliakým spôsobom ľudových voličov chce ku liberálnej strane privábiť. Len-že mu to neide.

Tak ku príkladu prišiel do našej obce Nedanoviec dňa 30-ho januára a chcel si dať ľudových voličov do rychtárskeho domu pred seba predvolať. K tomu cieľu použil pána rychtára a istú slečinku, ktorá už asi tri vádzky zameškala. Táto chodila z dom do domu mysliac si, že snáď bude tak šťastlivá, že na jej nemotorné slovo prindu hneď ľudáci pánu slúžnemu na poklonu; ale ľudáci nedanovskí veru viac vedomosti majú, jak všetci liberáli! Na poklonu neišli a pán blavný slúžny s mrcha vôľou musel odísť.

Lež máme my tu aj dvoch liberálov. Je to náš rychtár a jeho neokruchaný brat Palo; to sú ľudia jakých snáď na celom svete viac neni. Judáš keď Krista Pána zradil, neprisahal, že to neučiní jako náš rychtár 24-ho januára asi pred 20 ľudovými voličmi živému Bohu prisahal, že už aj on bude ľudák bez toho, že by len voľakto bol zmienku učinil; a hľa, čo sa stalo? Na druhý deň už pvisahu zrušil a zurive zas' kortešuje na liberála. Však je pravda, toho sa my nebojme, bárs by všetci liberáli

také otvorené hlavy maly jako má nedanovský rychtár. Tak sa stalo pri minulej voľbe, že nás rychtár chcel byť veľkým pánom. Jak sa zotmelo každého posialal spať, myslel, že takto zoslabí ľudovú stranu a tak bez všetkej príčiny začal židových hírešov biť palicou, čo mu aj pani rychtárka a tá slečinka boly na pomoci. Práčka bola náramná, tak, že ani nevedeli, kto koho a prečo bije a milá rychtárka jak čese tak čese milého rychtára palicou po hlave tak, že to ten veru ešte aj dnes dobre cíti. Nech dokáže, bárs ktorý liberál, či tu bol len jeden ľudový volič pri tejto bitke a liberáli iné nič nevedia, len ustavične ľuhat', že ľudáci bijú liberálov. Však žid je každý liberál to každý dobre vie: prečo si nedá svojím sluhom na učenie aby liberálov nebili? Liberálny volič od Žabokriek sa za veľmi dobrého katolíka vydáva v čísle 19-tom «Slovenských Novín» a búche do sveta dve na tri, len-že ten ani pochopu nemá o tom jaký je dobrý katolík a ešte až tak sa vystavuje, že vraj on by sa pozrel do očí tomu, kto by jemu mal smelosť povedať, že vn neni dobrý katolík!

Teda ja veru tolko smelosti vždy mám povedať, že neni ste dobrý katolík, lebo ste podlý, chvastoš, lebo celý váš dopis ľuhanina je. To žiaden dobrý katolík neurobí, že by sa išiel chváliť jaký je on, lebo keď by to urobil, bol by podobný tomu farizeusom, čo išiel s publikárom do chrámu sa modliť a seba chválil, jaké on obeti pre Boha prináša a publikáňa ešte aj v tej modlitbe chcel potužiť. A jako hovorí o ňom sám Kristus Pán, nech si ten dobrý katolík prečíta Písmo sväté. Teda pozrite mi veľ' do očí vy dobrý katolík, či ja tak ľuhám jako vy. Ale nech sa tomu nikto nediví; toto je liberálna múdrosť voliť to jest vydávať sa za dobrých katolíkov. Aj náš pán rychtár má tú običaj hovoriť: ja som dobrý katolík a prisahé je uňho ničim. Liberáli všetko možno robia, aby ľudovú stranu mohli roztrhať ale veru všetko márne. V žabokreckom okrese ľudovej sttany víťazstva je isté, kde doista s veľkou väčšinou náš kandidát dr. Franc Major bude vyvolený. Preto hore sa bratia ľudáci, nech si liberáli bárs vlasí vytrhajú od jedu my ich predsa len zase zahanbíme, lebo ich tu už ani nikto vidieť nechce a predsa nás pokúšajú. Nech nikto chut' netratí, nech sa každý smelo liberálom do očí postaví a zavolá hromovým hlasom: *Nech žije náš kandidát dr. Franc Major!*

Odkazy redakcie.

Št. Neuschel. Dopis o tom spolku vašom je poučný, teda ho upotrebíme čo najskorej. Teraz sa nám nevmeštil. Vďaka.

Pr. J. N. B. Ani nestačíme vám lekárskej rady napísať, ani to možné neni, keď neznáme bližšie okolnosti chorého.

Št. Hlasica. Do toho čísla nebolo možno. M. J. Grínád. Tiež už až v budúcnom čísle.

Michal Chylavý. Keby ste nám to boli prvej poslali a lepšie spisali mohli sme to upotrebiť. Teraz je už pozde!

J. Ma. v P. Istotne vám to uverejníme v budúcom č.

J. N. M. Redakcia o tom vašom liste nič nezná. Volba vaša nenie napadnutá, teda sa ani nezruší. Musíme si potrpeť ešte.

Čitateľ «Slov. Novín». Váš dlhý dopis nestačili sme prečítať ešte. Ináč s takými novinami škoda je zaoberať sa.

A. B. Nagy-Jác. Ráčte sa obrátiť na administráciu «Kreštana». Redakcia je iné a administrácia je iné. «Hospodárske Noviny» musíte hľadať v Turč. Sv. Martine. Spadovský. — Za láskave nám poslaný článok Pán Boh zaplat!

Spisy redakcii zaslané.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manž. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky *dve*.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asice za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

«**Návštevy prev. Sviatosti oltárnej.**» od sv. Alfonsa L. veľmi užitočná a milá kniha. Obsahuje: rozjímanie a modlitby na každý deň pri návšteve prev. Sviatosti a P. Marie, ako aj inšie krátke najpotrebnejšie modlitby pri predpoludňajších pobožnostiach, a pravidiel braterstva b. Srdca Ježišovho. Obsahuje 216 strán. Stojí: V poplátne, pekne zaviazaná len 25 krajc. (50 hal.), celá v plátne 30 krajc. (60 hal.) Poštu si každý sám platí, 10 halierov za jednu. K dostaniu je len za napred poslané peniaze u redakcii Posla v Trnave (Nagyszombat, Pozsonymegye).

«**Listy Svätého Antona.**» Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 11. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaobierajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresfiansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s

takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi žehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Stiavnická kalvária. Na pamiatku 150-ročného jubilea složil Árpád Hidvéghy, farár belianský. Pre slovenský ľud prispôobil Fr. Richard Oswald, správca fary teplianskej, censor diecesánsky. 196 strán. Viazaná v plátne. S veľmi utešenými obrazmi. Cena 60 krajciarov. Čistý výnos venuje sa na vždy výlučne len Kalvárii. Snažne odporúčame.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 kor. 60 hal.

Noviny Malých. Ročník III. Číslo 4. Vychodia s mnohými obrázkami do roka osem raz, počnúc od októbra do mája, vždy 15-ho, v knihtačiarňi *Jána Bežu* a spol. v Senici. Cena čísla 2 kr. = 4 haliere. «Noviny Malých» sú pre rodičov výtečnou pomôckou pri výchove detí.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 hal.

Časy naše sú už predsa na toľko pokročilé, že aj roľníci budú museť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 12. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8·15—8·75 kor., peštianska 8·11 8·75 kor., z Báčky 8·15 kor., banátská 8·40—7·90.

Jačmeň: na krm 5·85—6·20 korún, do pálenice 5·95—6·15 kor., na várku 6·25—7·— kor.

Kukurica: 5·45—6·35 kor.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnavá 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50——. *Hrach:* 09·00—11·20, lupany 20·——. *Sušovica* horšia 08·—, lepšia 15·00—16·—.

Semená: Červená datelina nová ————. Lucerna 43·—38·—, všetko 50 klgr.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	27·20	26·40	25·40	24·60	23·70	22·90

	6	7	7	8
	22·10	19·60	19·60	11·80

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 10.— korún.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina $\frac{8}{100}$ 48.—
 $\frac{4}{100}$ 48·75 —, udená dobrá slanina 48·50 — po
 50 klg.

Olej repcovy 83 korún za 100 klg.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercy prima k.
 270—280; anglické odpadky k. 240—265; teľaciny k.
 370—390; pitlingy —; koňaciny vrázkované k. —
 —; ťažené k. —

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—
 180; horniacke futrienky: strednie k. —, väč-
 šie — metr. cent.

Spiritus odaný rafinovaný 116·50 —, dena-
 turovaný 39·50—40·50.

OZNAM!

Dávam do predaju dva vodné mlyny: oba po jednom zložení,
 oba dva majú stálu a teplú vodu, bližší vývod podá majiteľ

PUNDA FERENCZ,
 Szelecz, u. p. Tr.-Turna.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!
 R. B. Nr. 86967 uzdra-
 vuje a rozveseluje, za čo
 dobre stojíme pri lámke,
 lupaniu, astmatických
 galibách, beznivosti hu-
 čaniu uší, migrenu,
 Nie ajní prostriedok!
 klopaniu srdca, boľasti
 hlavy a zubov, pohlav-
 ným nemociam, chlad-
 ným rukám a nohám,
 krčom srdca, opilepsii,
 mokrosti posteľe, sla-
 bosti, záduhu, isebli, bla-
 dosti závratu, zlému sluch-
 u, nemo-
 ciam nervov, influenzy, žltosti,
 krčom žalúdka, ischiasu,
 udieraní krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.
 I 20-ročné choroby boly už takým spôsobom
 odstránené.

Čelkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo,
 že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý
 na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v
 Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční
 kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily
 zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek,
 ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol
 uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo
 pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti
 a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách
 zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierekou alebo
 s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná
 predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

„Sohr Sväto-Antonská“ fabrika na strieborno-ocelové kosy, ktorej jediný a výhradný
 rozsielateľ a predavateľ je

Pán JOZEF SOHR v meste Somogy-Szill

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medajlou a čestným diplomom bol vyznačený,

100 korún

vyplatí tomu,
 kto vie pre-
 ukázať «Sohr
 Sväto - Anton-
 skú» kosu z

———— daktorej inej fabriky, —————

200 korún vyplatí tomu, kto zpomedzi
 100 «Sohr Sväto Antonských» vie pre-
 ————— ukázať päť zlých kôs. —————

Kto úplne spo-
 lahlivú dobrú
 kosu chce si
 zadovážiť, ten
 dotiaľ od ni-
 koho nech si
 neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej
 chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal,
 ktorý ona hoc komu na žiadosť darmo a
 ————— vyplatene zašle. —————

Diamanto-ocelová britva s troročnou zárukou jeden kusok I zl. 50 kr.

➡ Každý nech si žiada cenník na dopisnici. ➡

Zimné mesiace sú najpríhodnejšie objednáteľov shromažďovať. — Shromažďiteľom výhody!
 — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k obozreniu. —
 Svedomitá výsluha. — Úplná záruka!

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

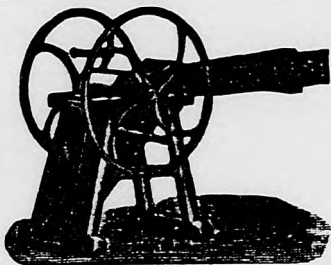
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mlát'ačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievačky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámanie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franko.

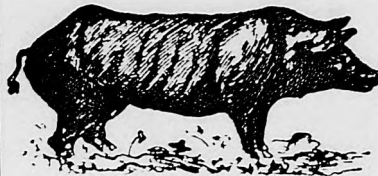
MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trencsénmegye.)

Ti páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

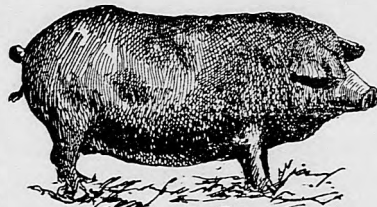
Pozornosti našich hospodárov

čo najväčšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti dúlu sviň,

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou silou nielen od rozličných chorôb zachráni ošpané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1. —

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielá

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lamke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch, križov a iných kosti znamenite účinkujúci

ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumenta svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek ne-duhy kosti, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybkosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Od 25 rokov známe a chýrne

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine

Jánom Friedrichom, lekárnikom

v Malackách (prešporská stolica),

sú vzácnym domácim liekom proti zapchaniu, zašlia-movaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému katarrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bleadačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavá, že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť pošle sa poštovou poukážkou, tak zasielka piluliek pošle sa s vyplatením poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než 1 balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo

J. Friedricha, lekárnika v Malackách (prešp. stolica).

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Vefactený pane lekárník! Prosím, zašlite mi z Vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy bolenia dobre účinkovali. V Melčiciach, 12. febr. 1901. Ondrej Novák, roľník, e. 17.

Ctený pane! Žiadam Vás, zašlite mi jeden balík Vašich karpatských zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na môj žalúdok veľkú bolesť a mnoho peňazí som utratil a s ničím som si pomôcť nemohol, teraz chvalabohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som začal užívať Vaše pilulky. Tak nech Vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby Ste mohli čo najďalej slúžiť úbohému nemocnému ľudu. Vo Veľkej Bytči, dňa 18. okt. 1898. S úctou Ján Horák.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Fridrichovi v Malackách. Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už veľa veriacim pomohol. Znovu prosím dve škatule.

V Barandě, dňa 16. dec. 1897. So zvláštnou úctou Vinc. Vég, farár.

Urodzený pán lekárník! Znovu prosím jeden závitok z Vašich zdravotných piluliek, ktoré naozaj podivuhodné účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpím už na žalúdok. V Eleku, dňa 16. dec. 1897. S úctou Michal Hammer.

Ctený p. lekárník! Ráďte mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslať, ktoré tak výsledne účinkovali na moju nemoc. že ľudia vypytujú sa ma, čo je to za liek, ktorý ma vyliečil. Smele ich môžem hockomu odporúčať.

V Apáth-Maróthe, dňa 11. dec. 1897. S úctou Michal Kuzma.

Pod'akujući pripis na jednej dopisnici (notárom uhođnoverený).

Otený Pane! Moje ošpané nežraly a byly veľmi biedne. Náhodou obdržal som od jedného z mojich ľudí na prôbu 1 balik svinského krmného prášku; a je to na podiv! nestačím svoje ošpané dost krmíť aj pribierajú obrovský na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborného prostriedku, ktorý sa môže a má každému čo najsoznejšie odporúčať.

Požiadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov svinského krmného práchu.

31/10. 1900.

S úctou
Josef Englisch, železničiar, Bejisec, Slavonia.

Pritomná Copia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2 halierovou markou opatrenej dopisnici pisanom.

Laibach, 3-ho (tretieho) októbra 1901 (jedentisicdeväťstojeden.)

(Notárska pečat.)

Ivan Plantan, c. k. notár.

Každý majiteľ svin kúpuje u *doktora Trnkóczy-ho* sviňský krmný prách, je k do-taniu u každého obchortníka, keď by nie, tedy pošou: *Lekárna Trnkóczy, v Laibachu, Krajna.* — Balik 50 halierov, 5 balíkov 2 koruny.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti hlavného kniežata Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološ Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregácie

pre chudobných žiakov — uspariada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministérium dovolená bola.

T'ah 1. okóbra 1902.

Cena jedneho lósa jedna koruna.

slok

O. n.

Pravá „Franck'ova“ prísada ku káve

➡ bez obrazu ➡

je akosti ďaleko lepšej,
chuti príjemnejšej,
spotreby výdatnejšej

ako každý balik náhradkový

s „obrazom“. —

Kupujte preto vo vlastnom záujme len

pravú „Franck'ovu“ prísadu ku káve

„bez obrazu“

v drevených truhličkách alebo v balíkoch!

D. 20'S MI 9 II.

J. W. L.